

God tussen de schillen

Kerstdienst – online vanuit de Christus Triumfatorkerk

24 december 2021

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

Komen

- Woord van welkom (Hans van Kooten)
- Aanvangslied: 'Stille nacht' (Lied 483: 1 en 3)
- Moment van Stilte
- Groet
- Drempelgebed
- Lied: 'Joy to the world'
- Inleiding: Vol vertrouwen leven
- Lied: 'Er is uit 's wereld duistere wolken' (Lied 482: 3)

Woord

- Gebed voor de kerstnacht
- Koor: 'Hart van de hemel' (uit: Kerstoratorium *Appelbloesem in de Winter*)
- Lezing Jesaja 9: 1-6
- Koor: 'Engelzang' (uit: Appelbloesem in de Winter)
- Lezing: Lucas 2: 1-7
- Koorzang: 'Als appelbloesem in de winter' (uit: Appelbloesem in de Winter)
- Lezing: Lucas 2: 8-11
- Koorzang: 'Dag nacht en eeuw verdwenen' (uit: Appelbloesem in de Winter)
- Lezing: Lucas 2: 12-16
- Lied: 'Eer zij God in onze dagen' (Lied 487: 1 en 2)
- Verkondiging

*Als een pasgeboren kind,
dat moet groeien door onze zorgen, onze aanwezigheid en onze trouw,
zo wil de Eeuwige onder ons wonen,
als een pasgeboren kind. Als een kind, zo klein en kwetsbaar.*

We zongen het net uit het prachtige kerstoratorium met teksten van Marijke de Bruijne.

Als een pasgeboren kind – zo klein en kwetsbaar.

Ja, een pasgeboren kind is klein en kwetsbaar.

Twee weken geleden vertelde ik hier in de kerk van de broze zwangerschap van mijn nichtje. Inmiddels is er bij haar een zoon geboren: Jonas. Iets meer dan 1000 gram was hij bij zijn veel te vroege geboorte en kwetsbaar – zeker. Hij kreeg sondevoeding en moest aan de beademing. Op de tweede dag van zijn geboorte onderging hij al een operatie. En hoe het verder met de kleine Jonas gaat – God mag het weten. We hopen en bidden er het beste van.

Klein en kwetsbaar dus en volstrekt afhankelijk van de goede zorg van zijn ouders en de artsen en de verpleegkundige in het Wilhelminakinderziekenhuis.

En toch moest ik bij die tekst van Marijke de Bruijne ook meteen aan onze kinderen denken. Toen zij pas geboren waren. Afhankelijk, klein, kwetsbaar – ja zeker, maar machteloos? Toch op zekere hoogte, ze konden zich nog niet omdraaien. Zoals je ze neerlegde, zo vond je ze weer terug als ze wakker werden. Maar volstrekt machteloos is juist een baby ook niet. Een baby heeft in zekere zin ook veel macht over zijn ouders. 's Nachts was ik bij het minste of geringste kijke klaarwakker. We schoten uit bed en renden voor hen. Ons hele leven stond wekenlang in

het teken van de pasgeborene. Alles draaide om de baby. Nooit heeft iemand zoveel macht over ons gehad als dat hulpeloos, afhankelijke kindje. Alles stond in dienst van hem.

*Als een kind, zo klein en kwetsbaar,
teer, maar toch vol zachte kracht*

Dat is het ambivalente, het mooie en tegelijkertijd het zo moeilijke van Kerst.

Een kwetsbaar kind dat Zoon van God is.

Wat dat is natuurlijk de grote ontdekking van ons geloof. De grote ontdekking – de revolutionaire vernieuwing van het christelijk geloof is dat kleine kwetsbare kindje, in een voerbak. Dat is nogal wat. In een wereld van grootheden – de keizer staat niet voor niets in het kerstverhaal, maar vooral ook van wispelturige en eigengereide goden. U kent ze vast uit de Grieks-Romeinse mythologie. Waar de goden op de Olympus wonen of in een vuurwagen een baan langs de hemel bestrijken. Waar de goden argeloze meisjes overvallen en zo voor halfgoden op deze aarde zorgden.

Zo niet in de bijbel. De God van Israël is totaal anders. Dat wisten we al uit het Oude Testament. En dat werd voor de leerlingen van Jezus nog veel duidelijker, na de opstanding en terugkijkend en ‘teruggelovend’ op het verhaal van Jezus.

Want het was werkelijk ongehoord dat Lucas het lef had om dít verhaal te vertellen. Jezus werd geboren in een voederbak. De trog van de schapen of de varkens. Tussen de schillen, – tussen het gftafval van de oudheid, zo las ik ergens. En die christenen van heerste uur die hadden het lef om tussen al die tempels van al die machtige goden, om juist in die wereld te beweren dat juist daar tussen de schillen God te vinden is. Nergens is God zo nabij als juist daar.

Het is wereldschokkend en tijdloos. Dat beeld. Nergens is God zo nabij als daar.

En als je God tegenkomt in de voerbak van de dieren. Tja, dan kan je God overal tegenkomen.

Het is een radicaal tegengeluid ook in onze wereld.

Ook in 2021.

Misschien nog wel veel meer in deze wereld. Waar zo’n beetje ieder mens denkt God te zijn. In de wereld waarin Jezus geboren werd waren de meeste mensen speelbal van goden en machthebbers. In onze tijd en zeker in ons land en onze westerse beschaving vindt eigenlijk ieder mens dat hij God is. Dat hij of zij overal recht op heeft. Op overvloedige rijkdom, het recht om gehoord te worden en alles te mogen roepen. Het recht om jouw vrijheid op te eisen. Ook als dat ten koste van anderen gaat.

Dit verhaal – van die kribbe en dat machtige machteloze kindje. Zet daar een streep door. Zoals God het erop gewaagd heeft al zijn macht af te leggen. En zijn hoge troon in de hoogste hemel te verlaten en zich over te geven, over te leveren in de handen van mensen en zo kind geworden is. Kind tussen de schillen.

Het zet onze denkwereld, het zet onze hele samenleving op zijn kop.

Je mag schreeuwen wat je wil. Op het Malieveld of op de sociale media. Hoe gekker, hoe meer je gehoord lijkt te worden. Je kunt je rechten opeisen en zo veel macht als mogelijk om je heen vergaren. Zeker. Of het je gelukkiger maakt? Dat denk ik niet. Maar dat is niet eens de vraag. Daar draait het leven niet om.

Het leven draait om in liefde ontvangen worden. Gewild zijn en gekoesterd. Het leven draait om open en bloot en kwetsbaar en afhankelijk *er mogen zijn*. Het leven draait om de machteloosheid en de kwetsbaarheid – alleen willen we dat liever niet toegeven.

In de wereld van 2021 gaat het om gelijk hebben. Niet om luisteren, maar alleen om gehoord worden. Het kerstverhaal laat een tegengeluid horen.

Dit kind luistert.

Deze vader en moeder - ze luisteren en staan open voor het geheim. Ze hebben niet meteen een mening, ze bewaren alle woorden in hun hart en denken erover na.

De herders ze zien het licht, ze horen de hemel spreken, en schuiven al hun bezwaren aan de kant en gaan op weg.

En dat dat geeft toekomst. Die houding. Van ontvankelijkheid.

Als wij zoeken naar licht in het einde van deze coronatunnel.

Als wij zoeken naar houvast in alweer een kerstfeest in lockdown.

Als wij zoeken naar verbinding in een samenleving die uit elkaar dreigt te vallen.

Dat moeten wij te rade gaan bij het kind tussen de schillen. Naar ontvankelijkheid.

Dat kind brengt licht op al die donkere plekken. Dat kind staat symbool voor een toekomst met allerlei mogelijkheden, omdat het uit niets, uit wat gewoon voor handen is leven mogelijk maakt. Dat kind laat ons zien dat je mee telt – dat jij, dat u meetelt! – ook al voelt dat alleen in die kamer misschien niet zo. Je bent onmisbaar, omdat God je ziet en nodig heeft. Herder, ongetrouwde moeder, man die niet weet wat hij ermee aan moet – ze zijn nodig in het kerstverhaal.

En zo ben jij nodig in het verhaal van God - onmisbaar.

*Als een kind, zo klein en kwetsbaar,
teer, maar toch vol zachte kracht*

De macht van het kerstkind is de zachte kracht.

De zachte kracht die je ziet als je de verantwoordelijkheid draagt voor de opvoeding van een kind.

Voor de verzorging van een ouder.

De zachte kracht die je ontmoet als er iemand aandacht voor je heeft en aan je denkt.

Jozef en Maria zien die zachte kracht in hun kind en dan is dat het enige dat telt.

De herder kijken vol ongeloof naar de hemel en zien het wonder in elkaars ogen en gaan op, op weg naar het licht.

Wij, wij herkennen ons verlangen in deze verhalen en geloven erin, in de weerwil van de wereld die maar voortraast.

Dat kwetsbare kind heeft macht over ons, omdat het iets in ons losmaakt. We zien in dat kerstkind hoe het leven moet zijn. In al zijn eenvoud – vol liefde. En dat maakt een verlangen in ons wakker. Een verlangen naar een wereld waar liefde de tweedeling, de grote woorden, het gevoel tekort gedaan te zijn overwint. We zien het toen en daar, en we leren het zien hier in nu. Het kleine en het kwetsbare zet ons op het spoor.

Het spoor van dit kind. Een spoor dat leid langs een kruis, maar gaat naar het Koninkrijk. Het koninkrijk van Gods liefde die overwint.

In dat spoor mag je vol vertrouwen de toekomst in gaan.

Amen.

- Muzikaal intermezzo (Noël: vleugel en dwarsfluit)

Antwoord

- Gebeden
- Aankondiging inzameling van de gaven

Gaan

- Lofzang: 'Hoor, de engelen zingen de eer' (Lied 481 vers 1, 2 en 3)
- Zegen